

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . " 50 "
Negyedévre . . . . . " 25 "
Egy hónapra . . . . . " 12 50 "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többesre hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beigtatásért 30 kr.

A bavanistyei ítélet.

— aug. 10.

Löwy Károlyt, a Bavanistyére küldött fehértemplomi törvényszék a több mint hat hélig tartott főtárgyalás után 304 uzsora-ügyben vétkesnek mondotta ki s három havi fogházra és négyezer forint pénzbírságra ítélte.

A név, melyet ez az ítélet felszínre vet, nem ismeretlen, a pör, mely marasztaló ítélettel végződött, egyik súlyos tünete a mi gazdasági és társadalmi életünknek.

Löwy Károly több mint név, fogalom volt ő a délvidékeken, a kinek nevéhez fűződött a gabona-elővételek tetszetős czime alá foglalt uzsora, amely alatt nyögött, pusztult a délvidék. Maga Löwy Károly ur tulajdonképen nem jelentett semmit sem, mert ő csak exponense volt a budapesti nagy gabonaczégeknek, amelyek ezeltől félesztendővel nyomtatásban azt hirdették, hogy a gabona-elővételekkel egész nagy vidék jötevei. A pörnek a legkiválóbb jelentősége abban van, hogy egy-zer végrehalára a közönség szeme elé került az az uzsora-hálózat, amely évtizedek óta pusztit a délvidéken s végső eredményében a tűz- és betörésmentes pénztárakba halmozta össze a vagyonokat, amelyeket termése révén a nép izzad ki. De jelentősége van ennek a pörnek abból szempontból is, mert megmutatja, hogy

miképen lehet a budapesti gabonaüzsdé ex-lexét kiterjeszteni a vidékre, miként kergetheti bele az irástudatlan népet a kötvelelek jármába, hogy lehet a határidő-üzletet érvényesíthető jogi formák közé szorítva, minden veszedelmével kiterjeszteni a védtelen népre.

Azok a körülmények, amelyek között a pör lefolyt, a tárgyalás mozzanatai, melyek megérlelték a marasztaló ítéletet, rámutatnak arra az érdekközösségre, a melylyel a nagytőke lovagjai valamennyien fegyvert öltöttek arra, hogy Löwy Károly urat megmentvén, a délvidéki gabona-uzsorat törvényszékileg legalizáltassák. A temesvári terménycsarnok fényes erkölcsi bizonyítvánnyal akarja ellensúlyozni a háromszáz uzsora-vétség immár igazoltnak bizonyult vádját, s védi a gabona-elővételt azzal, hogy az üzletnek ez a formája régen szokásban van. Ami különben nyílt bevallása annak, hogy a nép régen nyög eme ige alatt, s ha egyéb nem, a tiszteletreméltó kereskedelmi csarnoknak ez a kedves vallomása elég lehet arra, hogy minden törvényes eszköz felhasználtassék arra, hogy a nép megszabadíttassék a kalózkodó tőke eme rablásától.

Az ország gazdaközönsége megnyugvással veszi tudomásul a bavanistyei ítéletet, de ez végre is nem lehet nyugvó pont abban, hogy a gabona-elővételekkel üzött uzsora aktáit a Löwy Károly elítélésével lezárjuk.

Mert ez az eset csak egyellen egy embert sújt, s csak pár száz panaszos kapja meg általa a törvényes elégtételt. A baj maga megmarad, hiszen a temesvári termény-csarnok erkölcsi bizonyítványában azt állítja, hogy ez az üzlet megfelel a törvénynek és a kereskedelmi szokásoknak. Ami elburkoltan annyit jelent, hogy tovább folyik az uzsora az elővételek örve alatt, a nagytőke megfogja keresni a Löwy Károlynál ügyesebb ügynököket, s ismét esztendőnk mulnak el, míg végre feljajdul a nép s ismét törvényszék elé viszi a baját.

Épen azért nem elég a megtorlást mert végre is akárhány gabona-uzsoras, ér a törvény sújtó karja, addig, míg a vállalkozó szellemeket az kecsgeteti, hogy a mi uzsora-törvényhozásunk számos kibuvóin át lehet csuszni, emberek mindig akadnak erre az üzletre.

A megelőzés a feladata az államhatalomnak, amely a merkantilis irányzatú törvényhozás és kormányzat uralma alatt egészen elhanyagolta a nép védelmét. Amíg az uzsora csak magánpanaszra lesz üldözhető s a törvényhozás nem deklarálja annak rejtett formáit hivatalból üldözendő vétségnek: megmarad s tovább tenyészik a gazdasági életnek ez az ex-lexe.

Akik a nép gazdasági életének az érverésén tartják kezeiket, érzik és tupják jól, hogy az üzleti élet emez elfajulását csakis az uzsora-törvények alapos

Jóegészség fogadó.

Irta: **Falk Richárd.**

Nem tudtuk, mi történt Gyula barátunkkal.

Mintegy két hét előtt tudatta velünk, hogy rendkívül fontos dolog miatt el kell utaznia bizonytalan időre. Ez a bizonytalan idő már két hétre rabolta el tőlünk a mi kedves barátunkat, a nélkül, hogy hirt adott volna magáról.

A délutáni piccoló asztal társaság, mely oly szívesen hallgatta a szellemes fiú előadásait, rémmeséssel illusztrálta Gyula távollétét.

Az egyik azt mondta, megölték, a másik úgy vélte, hogy Amerikába ment, a harmadik kész volt megesküdni egy rablótámadásra; melylyel Gyulát foglyul ejtették s felszólított bennünket a váltságdíj összerakására. Tényleg volt benne valami titokzatosság. Mikor lakásán kerestük, a szobaleány csak elutazásának napjáról tudott felvilágosítást adni, de sem céljáról, sem hollétéről nem beszélt.

A hivatalában — ahol egyik jóhírű vállalat társigazgatója volt — olyan nyomokra akadtak, melyek gondolkozóra ejtettek s különösen detektív lelkű barátainkat hozták lázas izgalomba. A másik igazgató, mikor

türelmetlenségünkben ketten felkerestük, választást ezekben összegezte:

Gyula 15 nap előtt egy reggelen dolgozó szobámba jött s felkért, vegyem át összes iratait, melyeket megvizsgálva a legnagyobb rendben találtam. A pénztárból 500 frtot utaltatott ki magának s tolem utazása céljának eltitkolásával vett búcsút, sőt megérkezése idejét is elhallgatta.

Szomoruan, bántó sejtelmekkel hagytuk el az igazgatót, kinek választ barátainknak is elmondtuk. Ez mindnyájunkat lehangolt. Némelyeknek szent meggyőződésük volt, hogy Gyula elveszett, vagy megölték.

Hosszu évek barátsága kötött Gyulához, hiszen mindnyájan iskolatársai voltunk, kik együtt láttuk egymást felnőni, küzködni s haladni az életpályán. Tanácstalanul állottunk Gyula eltűnével szemben. — Hiába minden kombinációk, valami határozott eredményre nem juthattunk.

Gyula bájos fiatal felesége 5 hét előtt ment atyjához látogatába. Hátba barátunk érte ment? De nem, nem. Hieszen azt csak megmondta volna! Mégis óvatosságból fizetett válaszos sürgőnyt menesztettünk Pilis-Halomra, Gyula apósához, vajjon veje ott van-e? Néhány óra múlva dobogó szívvel vettem át a választ, mely a milyen rövid, olyan szomorú volt. Nincs! szólott a sürgöny.

Közös megbeszélés után elhatároztuk,

hogy még várunk egy hélig. Ha ez alatt nem érkeznek meg, felhívjuk a rendőrség figyelmét Gyula távollétére.

Multak a napok, de Gyula nem jött meg. Már-már lemondunk arról, hogy valaha körünkben lássuk, midőn egy délután vidám, sugárzó arccal, pompás színben belépett ő, a mi kedves barátunk. Öröm és üdvözléssel fogadtuk. Szegény majd eiszédült a feleje özönlő szaz meg száz kérdéstől.

De ő egy szót sem szólott, míg feketéjét meg nem itta s szivarra nem gyújtott. Ez a nyugalom még csak szította várakozásunkat.

Beszélj, beszélj! intettük Gyulát, kinek flegmatikus magaviselete már kihozott a sodrunkból. Ő meg kajánkodó mosolylyal arcán, türelmet kért; mindent elfog mondani.

Egyikünk szemhunyorogva oda mondta: kaland? Gyula felnevetett és a beszélő felé fordulva szólott: Ah, de milyen kaland? A társaság egyrésze már idegesen feszkelődött helyén, míg a másik rész kokettől velt barátuk szeméből kiolvasni a vádló pillantásokat: Ej, hát te, a kinek oly szép felesége van, kalandok után jársz?

Sietett megnyugtanni mindnyájunkat: No, no, semmi előlegezett megvetés! Figyeljetek reám.

És megdűtve hátát a bársonyos fotelnek, beszédhez kezdett:

Házasságom, a mint ti is tudjátok, a

revíziójával lehet gyógyítani. A Magyar Gazdaszövetség erre vonatkozó felirata már a kormány előtt van, ezt támogatja a helyi viszonyok alapos ismeretével a torontálmegyei közigazgatási bizottság kérvénye s ezeknek a jelentőségét emeli a bavanistyei ítélet, amely a maga írtózatos valóságában mutatja be az uzsorahálózatot, a melyben egy ember a központ s százak esnek áldozatul.

Az uzsora-törvények revíziójának a megindításához adott nagy lökést a bavanistyei ítélet, amely a törvényhozás és a kormány előtt fekvő kérvények és memorandumokat súlyozza meg.

BELFÖLD.

Mozgalom a Hentzi ünnepély ellen. Székesfehérvári polgárságunk hazafia, erzelmi polgársága a Hentzi szobor beszentelésének napjára ellentüntetésre készül. Holnap este 8 órakor a Baross utca 45. sz. a. a VIII. kerületi függetlenségi és 48-as kör helyiségében értekezletet fognak tartani, melyen megbeszélnek a módot. Ma délelőtt több aláírással ellátva be is nyújtották már a főkapitánysághoz a gyűlés engedélyezése iránti kérvényüket.

Kossuth Ferencz, az országos függetlenségi és 48-as párt elnöke ma táviratilag értesítette a párt tagjait, mely szerint a legelső alkalommal előterjesztést fog tenni a pártnak az iránt, hogy a párt megbotránkozásának adjon kifejezést a Hentzi szobor fölavatása ügyében.

A tartalékos honvédtisztek között nagy megbotránkozást keltett a honvéd tisztrancsnoknak a meghívója, a melyet minden tartalékos és szabadságolt állományú honvéd tisztnek megküldtek. A mint értesülünk, többen visszaküldötték a meghívót.

A miniszterelnök és a bán. Egy budapesti újság nyomán az a hír kelt szárnyra, hogy Széll Kálmán miniszterelnök és Héderváry-Khuen gróf horvát bán közt komoly nézeteltérés támadt a magyar-horvát kiegyezés dolgában. A félhivatalos Budapesti tudósító most a következő kommunikéval czáfol rá erre a híresztelésre.

Némely lapnak ama közleményét illetőleg, mely szerint a miniszterelnök és a horvát

bán között véleményeltérések merültek volna föl a magyar-horvát pénzügyi egyezményre vonatkozólag, illetékes helyről nyert értesítés alapján közölhetjük, hogy ilyen véleményeltérésekről a miniszterelnöknek tudomása nincs, és pedig annál kevésbbé; mert a magyar-horvát pénzügyi egyezményre vonatkozó tárgyalás még meg sem kezdődött.

Esterházy herceg főispán. P. cs. kir. írják, hogy Esterházy Miklós herceget legközelebb kinevezik Sopronmegye főispánjává. A herceget amugy is megilleti a soproni örökös főispán czíme.

A válságba jutott dualizmus.

Veszedelemet hirdetnek a dualizmus jelenlegi formájának megsontosodott barátai és védelmezői, kik félnek és fáznak attól a gondolattól is, hogy valaki komolyan kritizálja az osztrák eseményeket az öszszbirodalomra gyakorolt katasztrófászerű hatását.

Ha végig tekintünk a jelenlegi osztrák viszonyokon s látjuk azt a nemzeti és politikai anarchiát a mely ott dühög, bizony akkor megesis szívünk a veszedelem hirdetőkön, de objektív bírálólatunk szemüvegén át látjuk azt is, hogy a »monarchia« két állama kimondhatatlan kárt szenvedett már eddig is anyagilag és erkölcsileg úgy befelé, mint kifelé a szerencsétlenül megalkotott dualisztikus alap miatt, a mely nem hogy közelebb hozta volna egymáshoz a két államot, nemhogy boldogulás felé vezette volna az egymást kiegészíteni hivatott érdekek irányát, — hanem még kiszámíthatatlan megrázkódásoknak, zavaroknak és érdekellentéteknek lett a kutforrása.

A dualizmus Ausztria és Magyarország között egy nagy iluziónak bizonyult, a mely egyik félnek sem adja meg a kívánatos mozgási szabadságot és függetlenséget, hanem megakasztja mind a kettőt természetes fejlődésében.

Éppen most tűnik ki, hogy önámítás volt mindig, mikor azt mondták, hogy a »monarchia« két állama nem fogja befolyásolói egymásnak bekorányzatát. Ez annyira nem igaz, hogy például Ausztriának esetleges federatív átalakulása majdnem lehetetlenné tenné a Magyarországon kívánatos centralizációt.

Az osztrák részről tervezett alkotmányrevízió aggodalmat kelt a magyar kormányban mely már a kiegyezési ügyeknek elintézési

módjában is oly engedékenységet tanúsított, hogy a tervezett alkotmányrevízió aggodalmat kelt a magyar kormányban, mely már a kiegyezési ügyeknek elintézési módjában is oly engedékenységet tanúsított, hogy az új törvényben a 67-es kiegyezés magyarazását tette szükségessé.

Már kormánykörökben is az a nézet kezd felszínre kerülni, hogy a tervezett alkotmányrevízió Magyarország közjogi állását gyöngítene és ennek tudatában a magyar parlamentben a kormány heves tamadásoknak lenne kitéve.

E miatt tanácskozik és tervez Széll Kálmán Rátóton s emiatt fog legközelebb Ischlbe utazni.

Elértük a dualizmus teremtette helyzetnek ama zátonyát, amelyen meg kell feneklenie a »Monarchia« című hajónak. Ha összetörök ez a hajó, bizony vége is lesz neki, mert nem fog már találkozni egy Deák Ferencz, ki újból összetákolhassa.

Nekünk magyaroknak, ha okosan és higgadtan maradunk, előrelátván, hogy mi lesz, bajunk nem eshetik, hogy ha a fejünkhöz vágódik is néhány roncsdarabja annak a hajónak.

Csak menjen jól felkészülve Széll Kálmán a királyhoz Ischlbe. Ugy hisszük most nem talált formulát arra nézve, hogy miképpen lekessen megtalálni az Ausztria megmentésére szolgáló orvosságot. Ne is azt keresse a kormányelnök.

Tudja ő nagyon jól, hogy minden kiegyezés csak meghosszabbította a két állam politikai és gazdasági vergődését, a mit tagadhatnak bizonyos érdekeltek, de a tény maga minden elfogulatlan szemnek világosabb a napnal.

Ausztria már bukik, ott már alkotmányrevízióról beszélnek, sőt a tervezet meg is van már, meg is beszéltek már Széll Kálmánnal, aki bizonyára teljes tudatára ébredt annak, hogy ha Deák Ferencz és beszámítás alá eső higgadtabb munkatársai a mai állapotokat csak gyanították volna, bizonyára bele nem egyeznek a dualizmus megalkotásába s belátja kormányelnökünk azt is, hogy odaát Ausztriában a parlamentáris sablon szerint nem lehet kormányozni. Manapság különben senki sem csodálkozik már azon, hogy az ausztriai tartományok Bécsből alig kormányozhatók.

A helyzet felette válságos. Magyarország legyen talpán és ne csapassa be magát, ne gyakorolja rosszul az ő sokat dicsért nagylel-

legtisztább szerelmi házasság volt. A pilisbalmi vadászatok alkalmával megismerkedtem Nagy Gedeon ural, a kit jelenleg apósomként van szerencsém tisztelhetni . . . no ugyan nagy szerencse! Az öreg bemutatott egyetlen gyermekének, Sarikának; kettőjükből átiott a család. Nehány napi együttlét után oda voltam Sarikaért. Hogyne, a mikor álombeli jövőndő feleségemet így láttam megtestesülve. Kicsi grisette alak, fitos or, piczi szá, nagy japáni hajviselet, testhez álló batist ruhácska, szerénység, odaadás, no stb. ismeritek guszthusomat. Nem teketóriáztunk sokat. Miután vagy négyszer lerándultam Sarikáékhoz, tisztában voltunk egymással. Ötödjére aztán megkértem a kezét.

Dühöngött az öreg. Nagy nehezen tud ő Sarikatól megválni. De hasztalan volt minden, egymásé lettünk. Hogy miképpen festett Sarika, mint a feleségem, azt szükségtelen elmondanom nektek. Nektek, a kik minden jóval és kecsessal halmoztatok el őt.

Boldogunk voltunk, nagyon boldogok. Hanem jó az Isten! Gondoskodik ő a szegény nőkről, a kik oly szerencsések s csak emlékből ismerhetik anyósukat. Fiuk, hiszen már meséltem nektek egyet-mást felőle, ez az öreg ur az apósom, felér egy tuczat anyóssal. Nem házsártos pénzeszsák, aki azt tűzte ki élete céljául, hogy megbomlassa csendes, irigylesre méltó házas életünket.

Minden héten idefen volt Pesten. Magyarazásaival, unalmas fejtegetéseivel elkiseri-

tette mézes heteinket. Ha nem volt itt, naponta érkeztek a hat oldalas dorgatóriumok el nem követelt, de könnyen elkövethető büneinkért.

Én mindezt türtem a Sarika kedvéért. Hanem a mikor unos-untalan haza-hazavítte és napokig tartogatta magánál a feleségemet, ekkor már elhagyott a türelem. Arról hallani sem akart, hogy felköltözök. Nem akarta odahagyni szülőföldét, birtokát, házat. És olyan feltékeny volt a lányára, mintha legalább is a feleségének házi barátja lettem volna. Szegény kicsikém, maga sem tudta, hogy mit csináljon; őt kizozta mindig ez a vén betörő. Igen, ez a helyes szó, mert az öreg betört hozzám, hogy elrabolja kincsemet. De adtam én neki!

Egy nap sürgőnyt kaptunk, hogy a papa megbetegedett; Sarika azonnal menjen haza. Mit kellett tennem? Kénytelen-kelletlen felpakoltam az én szegény kis pityergő jószágomat és hazabocsátottam.

Vártam, vártam a feleségemet napról napra. Az a vén svibák még csak beteg sem volt. Ürügyet keresett éstálalt, hogy hazahívja a feleségememet. Ő szegényke szeretett volna jönni, de a papája, a drágalátos nem engedte.

Meguntam ezt a félszeg helyzetet és elutaztam, a mint azt ti is tudjátok. Ez volt a bevezetése a történetnek. Most jön a java.

Lentaztam a feleségemért. Az öreg semmi aron sem akarta kiadni. Halljátok, gyerekek, az én feleségemnek megtöltötte, hogy urát kövessék! Hallatlan!

Sőt! Beszélte neki, hogy én, a ki el nem mondható gyöngédséggel veszem körül, én rosszul bánok veled! Lérajzolt engem előtte úgy, a hogy ellenség beszélt ellenéről.

Tiltakoztunk ellene mindaketten . . .

Az öreg ravaszul mosolygott és kajánul hozzátette:

Ha nem tetszik, indítsak valópórt a feleségem ellen hűtlen elhagyás czímen.

Micsoda ember ez! Minden okos szó hiabavaló volt. A mikor egyedül találhattam a kicsikemet, tanakodtunk, terveztünk, de, a mint látszott, rendes uton nem lesz meg a békeség. E nap délutánján annyira összekaptam az apósommal, hogy kibobott, a kizításkamat meg kilökte az utcára.

Késégsbeesetten jártam fel s alá szállodabeli szobámban. Vegre elhatároztam, hogy meg fogom szökte'ni a feleségemet. Maskép hozzájutnom lehetetlenség volna. Levelet írtam neki. Este 11 órakor a tanya közelében várom zárt kocsival. Csomagoljon össze és levelem vivője, hü emberem, indulás előtt elveszi holmijait. Tíz órakor minden csendes s így szabadon hajthatunk az álomáshoz.

Igy is lett. A tovarohanó kocsiiban boldogan o'eltem magamhoz az én kis okos feleségemet.

Csak annyi időm volt, hogy beszállhatunk a Pest felé menő vonatba. A legközelebbi állomáson sürgőnyt adattam fel az öregnek. Értésére adtam, hogy az én feleségem nála m van. Bent a félhomályos szakaszban nevet-

küségét azokkal szemben, a kik mindig csak azt lesték, hogy melyni hasznuk lehet Magyarországhól.

Im már jól ismerjük a dualizmus veszélyeit. Itt az idő, hogy tudásunkat és tapasztalatunkat már a saját érdekünkben használjuk fel.

KÜLFÖLD.

Münster grófból herceg lett. A német császár a párisi német nagykövetet hercegi rangra emelte. Az új herceg egyike azoknak az államférfiúknak, a kiknek politikai fejlődése egybeesik a német birodalom újjalakulásával és fejlődésével. Bismarkot illette a földadat, hogy az új tartományból alkalmas férfiakat szemeljen ki az új birodalmi munkán való közreműködésre. Ekkor lett figyelmes Münster grófra, a ki a mely állásban évek hosszú során meg is maradt 1885-ben Hohenzollern herceg utóda lett Párisban, a hol valósággal kiváltságos helyzetet teremtett magának. A francia viszonyokat úgy kiismerte, hogy a kormányat mindenkor a legpontosabban informálhatta és alighanem az ő érdeme az is, hogy Francia-és Németország közt újabb barátságossá vált a viszony. A rangemelés is, a melylyel császára kitüntette, kétségkívül ez érdemeinek elismerésére.

Délafrikából. Egy pretóriai távirat szerint ott azt hiszik, hogy a volksraad elvetette ugyan a közös bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatot, egyebekben az angol kormány barátságos ajánlatait valószínűleg elfogadja. Hivatalosan még nem erősítették meg azt a híresztelést, hogy a közös bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatot a volksraad elvetette.

A rennesi tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 9.

A titkos tárgyalást folytatták Rennesben ma is. Az iratok megvizsgálása a 44. számúig haladt előre. Hogy az átvizsgált okmányoknak lesz-e hatásuk a hozandó ítéletre, azt ma sejteni sem lehet, mert a mely gondosan őrzik a dossziert a Credit Lyonnais pánczélos szekrényeiben, épp oly begombolkoztak a bírák, a

gélve tárgyalatuk ezt a kis kalandot, a melylyel másodjára vettem el a feleségemet. Megesküdünk, hogy soha sem hagyjuk el egymást. Csinálhat az öreg most mar azt, a mi neki tetszik. Magamban pedig kész voltam rá, hogy ha apósom tiszteletét tenné nálam, hát viszonzom a pilis-halmi kidobatórt.

Nem tartottam tanácsosnak, hogy Pestre menjünk. Az öregnek bizonyosan első dolga lesz Pestre rohanni és kész lesz a ribillió. A kicsikének is tetszett a tervem és reggel Vác-Füreden szállottunk ki, hogy elvonulva a napvilágtól, elzárkózva ismételjük meg a mézes heteket.

Az állomás első osztályában éppen azon tanakodtunk, hogy hova szálljunk, mikor a feleségem a kis asztalkáról apró reklám-kártyákat vett fel. A kis kártyák figyelmebe ajánlottak; a közönségnek a »Jóegészség fogadó« című szállodát. Van ott fürdő, orvos, minden egyéb stb. A hordár kocsi állított elő s mi a nyugalom tudatában robogtunk a fürdőbe, illetve a »Jóegészség« fogadóba. A lépcsőzetes feljáró előtt aranyujtásos portás állott; hívó hangjára két livres inas kísértett elő csomagjaink beszállítására. Az előcsarnok fénye bámulatba ejtett s ha a portás nem utasított volna az első emeleti étkezőbe, elcsodáltuk volna magunkat sokaig. Az étkezőben meglepett, hogy a pinczerek egytől-egyig szálal legények voltak, akár csak a testőrségből bocsátották volna el őket.

Egyedül voltunk az étkezőben, a hol

védők s mindazok, akik valamit tudnak a tanácskozási szobában történekről.

Közben pedig tovább folyik a szenvedélyek harca. A nacionalisták már tettelegességre izgatják a rennesi népet Dreyfus ellen, a revizionisták pedig Demange és Labori mosolygó arcából következtetik, hogy vedenczük ügye jól áll. A hivatalos táviró csak a külsőségekkel számol be, egyéb ludósításaink a következőket jelentik:

Dreyfus az Avenue de la Gareon keresztül ment a tárgyalási terembe. Az utat egész hosszában katonakordon zárta el, mi felett a kereskedők panaszkodnak, mert a vevőket is csendőrök kísérik a tárgyalási helyiség körül levő üzletekbe. A liceum bejáratánál egy csendőr ült a széken, a mikor Dreyfus odaért es szépen aludt. — Alighogy Dreyfus megérkezett, megérkezett Demange, majd Chamoin, a ki egyedül jött egy kocsi a titkos iratsomlyal, a mely egy kis vasládában volt elhelyezve.

A titkos tárgyalás megtartását a bíróság elnöke a következő határozattal hirdette ki:

A francia nép nevében!

A mai napon, 1898 augusztus 7-én, a 10-ik hadtest haditanácsa, zárt ajtók mögött tanácskozva, a kormány képviselőjének előterjesztést tárgyalta a titkos iratsomlyó illetőleg.

Az elnök a következő kérdéseket tette fel: Van-e helye a titkos tárgyalás elrendelésének azzal a kikötéssel, hogy:

1. az okiratok kivonatából másolatok nem adandók;
2. hogy az okiratok az eljárásához nem csatolhatók;
3. hogy erre vonatkozólag nyilvános tárgyalás ne tartassék.

A szavazatok elkülönítve adattak be, kezdve a legelső fokon, míg az elnök utolsó szavazott.

A tanács: Figyelemmel arra, hogy titkos okiratoknak nyilvános tárgyaláson való közlése veszélyessé válhatnék az Állam biztosságának szempontjából:

5 szavazattal 2 szavazat ellenében létszám többséggel kijelenté, hogy helye van a titkos tárgyalás elrendelésének a katonai büntető eljárás 113. §-a alapján, mely így szól: Az ítések, különbeni semmisség terhe mellett, nyilvánosak. Mind a mellett, ha ez a nyilvánosság veszélyesnek látszik a rend, vagy az erkölcsök szempontjából, a tanács elrendeli, hogy helye van a nyilvánosság kizárásá-

megreggeliztünk. Épen szobáink felől akartam kérdezősködni és szerelmesen simogattam feleségem selyem haját, mikor belépett egy komor kinézésű pápaszemes ur, két kórházi orvosszerű ember kíséretében. Az egyik ránk mutatott. Majd összesugtak. Én meg értelmetlenül néztem össze a feleségemmel. A komoly ur feleségemhez lépett és tompa hangon megszólalt:

— Nagyságos asszonyom, üdvözlöm önt e helyütt, ahova szomorú kötelessége vezette. Bizza reánk férjét, mi azon leszünk, hogy egészségesen adjuk őt önnek vissza.

A rejtélyes szavakra feleségem össze-rezzent, én meg mit sem értve az egészről, megdöbbentem.

A barátságatlan idegen ismét halkán szólott kísérlőnek, majd sápadó nőmhez fordult.

Becsés sorai értelmében fogunk eljárni. Szobája a 2. emeleten lesz, megtudjuk érteni hű óhaját, hogy szegény férje mellett maradjon.

Odaakartam szólani, hogy ne komédiáz-zék, a mikor három pinczér mellém állott s elakartak vinni. Előbb szép szóval, majd ordítva és kiabálva tiltakoztam ezen eljárás ellen, melyhez a mi szállodáinkban hozza szokva nem vagyok. A bitangok annál jobban szorítottak és jajgató feleségem esdő szavai ellenére elhurcoltak, hideg lepedőbe, zuhany alá dugtak és két órán keresztül kínoztak. Rettenetes állapot volt ez. Hiába minden szóvak,

nak. Minden körülmények közt azonban az ítélet nyilvánosan hirdetendő ki.

Ennek alapján a haditanács elrendeli, hogy a teremszolgák ürítsék ki a tárgyalási termet és hogy megtörténjenek az övintézkedések, ne hogy meghallhassa valaki, amit itt bent mondanak.

A tárgyalás holnap reggeli pont fél 7-ig felfüggesztetik a titkos iratsomlyó megvizsgálása céljából. Újabb határozatig ez zárt ajtók mögött fog folyni.

Rennes, aug. 9. A tegnapi titkos ülésen a titkos dossier 44-ik okmányának megvizsgálásáig jutottak el. Demange azt hiszi, hogy hétfő előtt nem kezdődik el a nyilvános ülés.

Rennes, aug. 9. A védők a tegnapi titkos ülésről megkérdezve, mindan felvilágosítást megtagadtak. Demange csak azt mondta, hogy véleménye szerint a titkos akták vizsgálata estére be lesz fejezve.

Rennes, aug. 9. Midőn Dreyfust tegnap délelőn átkérték a liceum épületből, a liceum előtt nagy csődület volt, a melyet a nacionalisták rendeztek. A nacionalisták e kiáltásokkal izgatták a népet:

— Nézzétek az árulót!

A nacionalisták a népet fel akarták ingerelni Dreyfus ellen, de a kivonult katonaság nem tűrte ezt és egy a nacionalistákat, minő az ezek ellen tüntető revizionistákat szétkergette. Rövid idő múlva a gimnázium előtti tórság szabaddá lett és Dreyfus tovább folytathatta útját a fogházba.

Rennes, aug. 9. A tárgyalási teremben tegnap az ugynevezett »fehér hölgyet« látták. Ennek hire gyorsan elterjedt az épület előtt. Intim körökben tudni vélik, hogy a haditörvényszék elnöke több gúnyos levelet kapott, mert a Picquardot pártoló Damés Blanchenak közel a bírákhoz külön ülést adott. Drouard asszonynak az afférban történt szereplésére vonatkozólag tegnap a közönség, midőn megjelent az utcán Drouard asszony, a »Jer, oh Jer, fehér hölgy« cz. dal éneklésével fogadta. A fehér asszonyt értesítették, hogy ezentul a közönség között fog helyet kapni.

Rennes, aug. 9. Az elnök elrendelte négy katonatisztnak a beidézését, a kik Dreyfus beismerésének kérdésében fognak kihallgattatni Quesnay de Beaurepaire anketjának néhány tanuja is be fog idéztetni, valamint egy hajdani bírósági tisztviselő is, a ki Dreyfust Bodson asszonynál látta, annál a champs-elysébeli hölgy né, akiről Dreyfus kihallgatásakor is szó volt. Beidézik Müller lillet kereskedőt is, a ki azt állítja, hogy Potsdamban

könyörgésnek, gyömszöltek, hogy majd megfutam.

S így ment ez délig, a mikor is kiszabadultam helyzetemből.

Ugyan'itt egy tévedéssel vegyes svindliről volt szó.

A míg engem összegyurtak, addig a feleségem és az igazgató vitakozásának a következő eredményei voltak:

Először a »Jóegészség«-fogadó, nem furdó szálloda, hanem a radikális hidegvizgyógyintézet. Azért adtak neki fogadó címet, mivel az üzlet rosszul ment.

Másodszor a markospinczerek egyszerűsággal az örültek betegápolói is.

Harmadszor engem — állítólagosan — összetévesztettek egy beteggel, kinek jövetelét levélileg jelezték.

Negyedszer kikellett fizetnem 152 frt 25 krt a kizásért.

Megismerkedésem után azonnal eltávoztunk a portás káromkodásai mellett, mert nem adtam neki borraivalót. Ezek után pedig hazatértem Pestre. Ez volt az én kalandom története, melynek helyszínétől mindnyájatokat óva intelek.

Természetesen nevetve mulattunk a pompás kis eseten, melyhez még Gyula barátunk fenyegetve tette hozzá: S ha meggondolom, mindent az én drága apóomnak köszönhetek.

a német császár hálószobájában egy példányát látta a Libre Parole-nak, a melyben a Dreyfust elfogták című czikk volt és kék czeruzával volt megjelölve.

Rennes, aug. 9. A Kölnische Zeitung párisi levelezője úgy értesül, hogy Billot tábornok szenzációs vallomást fog tenni. A tábornok ugyanis elhatározta, hogy a hadbírósa előtt nyíltan beismeri tévedését. Ha ő ismételtén az erősítette, hogy Dreyfust igazságosan ítélték el, azért tette, mert Mercier tábornok ezt neki becsületszávára állította.

Rennes, aug. 9. Az Echo de Paris tudni véli, hogy Boisdeffre kihágatása alkalmával meg fogja nevezni azt a katonai személyt, a ki őt Dreyfus árulásáról értesítette.

Rennes, aug. 9. A legközelebb megkezdődő tárgyalás legszenzációsabb része lesz Mercier tábornoknak Casimir-Perierrel való szembesítése. Ugy kirlik, hogy ketőjük között heves össze szólalkozás történt.

Petervár, aug. 9. Mescerszky herceg a Grashanin című lapba ma cikket ír, amelyben határozottan elítéli a komoly orosz lapok antiszemita és antirevizionista magatartását és azt állítja, hogy a ki a komoly petervári köröket ily könnyelmű eszmefuttatásokkal valója, az nem ismeri a valóságos hangulatot. Az oroszoknak Waldeck-Rousseau politikáját helyeselniük kell, úgy szinten örülniük kell Dreyfus rehabilitációjának, mert ebben látható, az orosz-francia viszonyok további fejlődésének legfőbb biztosítéka.

Táviratok.

A szász belügyminiszter és a magyar helységnevek.

Bécs, aug. 10. A Pol. Corr.-nak a szász belügyminiszter általólagos rendeletéről szóló jelentésre a következőket írják Budapestről: Egyelőre tartózkodunk minden bíráltól, mert alig hihetjük, hogy ez a rendelet tényleg kiadatott. Mindazonáltal már most is meg kell jegyeznünk, hogy mivel a feladónak nem az a célja, hogy posta útján tüntessen a magyar törvényhozás valamely intézkedése ellen, hanem az, hogy a posta mennél gyorsabban szállítsa küldeményét, a törvényes helységnevek figyelembevételére gyakorlati szempontból is tanácsos, mert a magyar postaigazgatás közegei nem tartoznak ismerni a nem magyar helységneveket, tehát az ebből eredő késésekkért és szállítási hibákért nem felelősek.

Az angol alsóház ülése.

London, aug. 10. Az alsóház ülésén Chamberlain, gyarmatügyi miniszter kijelenti, hogy nincs hivatalos értesülése a Transzvállal folvó tárgyalások mai állásáról.

Achmead Rartlett azt kérdezi, igaz-e, hogy Oroszország felszólalt a tervezett japán-kinai szövetség megkötése esete a legkomolyabb következményekkel fenyegette, továbbá számíthat-e Kína és Japán ezzel a fenyegetéssel Nagy-Britanniá támogatására.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy nem nyilatkozhatik arról, mit tenne a kormány bizonyos föltételek esetében.

Chamberlain egy újabb kérdésre ismétli, hogy nem kapott hivatalos jelentést a Transzvállal folyó tárgyalások menetéről.

Wilfried Lawson azt kérdezi, hogy a kormány több ezrednek gyalogságnak parancsot adott, hogy kész legyen Dél-Afrikában ufanzi.

Chamberlain azt válaszolja, hogy ebben a hibben van valami igazság. (Helyeslé.) A Natali kormány jelentést tett a gyarmat védtelen állapotáról, mire a kormány elhatározta, hogy segítőcsapatokat küld ki. Lawsonnak arra a kérdésére, hogy ezek a csapatok csak Natal védelmére való-e, azt válaszolja, Chamberlain, hogy a csapatokat Natal védelmére és minden más eshetőségre küldték ki. (Élénk helyeslés a kormánypart sorában.)

A Dreyfus-pör.

Rennes, aug. 10. A haditörvényszék ma zárt ajtók mögött folytat a a hadügyminiszter,

rium titkos iratcsomójának vizsgálatát, a melyet holnap befejez. Ma is Chamoin tábornok adta meg a kellő felvilágosításokat.

Rennes, aug. 9. A haditörvényszék mai zárt ülése 1/7 órától 1/12 óráig tartott. — Semmiféle incidens nem történt. A tárgyalóterem teljesen el volt zárva. A tárgyalás menetét szigorúan titkolják. Csak annyi szivárgott ki, hogy Chamoin tábornok folytatta a titkos katonai dossier magyarázatát, a melyet holnap be is fejez, a mi még két órát vesz igénybe. Azután a diplomáciai titkos iratcsomóra kerül a sor, a melyet Paléologue fog bemutatni. A nyilvános tárgyalás valószínűleg szombaton kezdődik.

H I R E K.

Hulló csillag — laczikonyha.

Históriát miről zengjen

A költő nyári dorombja?

Oly kevés, mi aktuális,

Hogy a néma hatyunál is

Nagyobb most az ének gondja.

S a miről most írhatunk:

— Hulló csillag — laczikonyha.

Lőrincz napján hull a csillag,

— Éji korhely mind azt mondja —

Valóságos nagy vásár lesz

(Megmondta ezt tán már Thálesz.)

Ilyenkor a kék ég boltja . . .

Miről szól tehát a dal?

— Hulló csillag — laczikonyha.

Debreczeni nagy vásárban

Megnyit már a laczikonyha

És ilyenkor angusztusban,

Vagyunk ám falánk gusztusban

Sült sertésre fonatosra.

Miről szóljon hát a dal?

Hulló csillag — laczikonyha.

Cum pudore.

* Széll Kálmán hortobágyi bikája.

A »Hazánk« tegnap számában érdekesen írja le egy uri ember S z é l l K á l m á n n a l tett látogatását. Megnézte az egész gazdaságot, miközben a szives házigazda szolgált magyarázatokkal. Mikor a tehenészetre került a sor a miniszter megmutatta azt a 10 simmenthali tehenet, mely jövő évben a párisi kiállításon lesz bámulat tárgya. Mig ezt nézegették, keletkezett az a párbeszéd, mely bennünket debreczenieket közölről érdekel. A vendég ugyanis a következőket írja,

»Szemem önkénytelenül a híres debreczeni ajándék-bikát kereste, Minden lapban benne volt, hogy Debreczen városa a miniszterelnöknek egy hortobágyi hatalmas példányt ajándékoz.

— Nem bika volt az, — szölt Széll Kálmán mosolyogva, — hanem kacsa. De különben is itt inkább kuriozumként állhatna, mert telivér simmenthal tehenészeten magyar fajú állatnak semmi hasznat se vehetnem.

És mi az oka annak, hogy a b i k a nem lett S z é l l K á l m á n tulajdona? A feledékenység! Az első fellobanásban mindenki azt kiáltotta ég felé emelt kézzel: Vértünkét és hortobágyi bikánkat S z é l l Kálmánnak! — ma pedig azt mondják — bajos a szállítás Rátótra. Pedig a simmenthali tehenek szívesen fogadnák a magyar bikát, s meg oltanák vele a ropogás rátóti szénát.

* Tisztviselőink szabadsága. A belügyminiszter leiratot intézett Debreczen városhoz, mely a tisztviselők szabadság idejének rendezését célozza. Megszabja, hogy a hivatalfők hat, az alárendelt tisztviselők négy, kezelő és segéd hivatalnokok pedig csak két

heti szabadságot vehetnek igénybe. Orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegség esetén, vagy pedig különös méltánylást érdemlő rendkívüli esetekben azonban a kezelő és segédszemélyzet negy heti szabadságot kaphat. A miniszteri rendelet értelmében a szabadságidő megkezdésének időpontja akként választandó meg, hogy az illető hivatal ügykezelése se hátrány, se késedelmet ne szenvedjen. A szabadságot tisztviselő helyettesítéséről kellő időben kell gondoskodni. Hasonló tartalmú leiratot kapott Hajdumegye alispánja is.

* Dal-ünnep. A kolozsvári poigári egyelet 25 éves jubileuma egész dal-ünnepé nőtte ki magát. Az ünnepélyre eddig jelentkezett a »Debreczeni Dalegylet« 42 taggal, a marosvásárhelyi 28 t ggal, a tordai 36 taggal, a kolozsvári dalkör 28 taggal, a vasuti dalkör 39 taggal. Ehhez, ha vesszük a jubiláló dalegylet 46 működő tagját: 200-an felül van az énekesek száma. A dalárok a jubileumra s hó 19-én reggel 9 órakor érkeznek Kolozsvárra. A pályaudvarban a rendező bizottság élén Benigni Samu dalegyleti elnök fogadja a vendégeket. Innen bevonulnak lobogók alatt a városháza előtti tere, hol a hatóság üdvözi őket. Még aznap d. e. 10 órakor közös próbát tartanak a nemzeti színházban a másnap, aug. 20-án, tartandó dalversenyre, melyben mind a hat egyelet egy szabadon választott darabbal vesz részt, majd több nagyszabású férfikart adnak elő közösen. A színházi dalverseny után táncszivigalom lesz a Lövődében.

* A tizenkettes bizottság ülése. A honvédelmi és szabadságemlék ügyében alakított 12 tagu bizottság tegnap délután, ülést tartott a Csokonai-szoborban Komlóssy Arthur elnöklete alatt, melyen elnöki jelentést tett első sorban az augusztus 2-án tartott emlékünnepepről. Megemlíti, hogy az ünnepélyre a tanács által kiutalt 200 forintból 124 frt használatot fel. A jelentés tudomásul vétetett s az ünnepély lefolyásáról, a kiutalt összegből elköltött 154 forint hovatfordításáról a tanács értesítettik.

Jelenti az elnök, hogy a honvédelmet őrizése tekintetében nagyon sok hiány tapasztalható, miután a temető csupán árokkal van körülvéve. Ő úgy intézkedett, hogy a honvédelmet őrizésével megbizta a Csige kert csőszét kinek azért 6 forintot kér kiutaltatni a már általa előzetesen adott egy f o r i n t h o z. Egyben ajánlja, hogy a tanács keresztessék meg a temető gondozása tárgyában való intézkedésre. Ajánlja azt is, hogy a kőoroszlánra tett 13 koszoru hagyassék ott, a szalagok pedig adassanak át megőrzés végett a honvédegyeletnek, Elnök ajánlata s tett intézkedése tudomásul vétetett. A szabadságszobor ügyében, melynek augusztus 2-ára készen kell lennie, a bizottság elnökei, névszerint a Csokonai-Kör részéről Komlóssy Arthur, a honvédegyelet részéről Szepessy Gusztáv, a városi tanács részéről Vecsey Imre s mint szakértő Atzél Géza főmérnök szűkebbkörű bizottságba küldetnek ki az ügy megbeszélésére s véleményüket október hó közepére a bizottság elé terjesztik. Ezzel a bizottsági ülés véget ért.

* Hajdu Mari meg a brilliánt gyűrű.

H a j d u M a r i csinos barna szobaciczus az Arany János utcán. Szeretője is van — egy kovács legény, aki pár nap óta ép az alább következő história miatt szökött meg Budapestre. Történt, hogy a debreczeni dalegylet vasárnap mulatságot rendezett a nagyerdőn. Hivatalos volt rá az egész város, kivétel H a j d u M a r c s a is becses szeretőjével. Tüzesen járták a csárdást, a mikor Marcsa egyik barátjának, ki baka kaplárja karjain lejtette a tánczot — feltűnt, hogy az ő drága Mariskája ujan egy pompás brilliánt gyűrű ragyog. A »Leveles« csárdában pár pillanat alatt elterjedt a hír, úgy hogy az egész délután Marcsa volt a közbámulat tárgya. Hogy hogy nem a brilliánt gyűrű láttára

a szerelmes szive is fellobogott s még tüze-
sebben ostromolta drága Mariskáját. Az lett
a mese vége, hogy a gyűrű a kovács legény
tulajdonába ment át. Marc-a pedig gyűrű nél-
kül, de egy kellemes éj emlékével gyalogolt
haza Arany János utcai lakására. Eddig min-
den rendben lett volna, ha a háziasszony nem
keresi a gyűrűt. Es mert nem találta, no meg
mert hallott a levelesi mulatságról, Marcsát
ma a rendőrség elé cizáltatta. A hamis szo-
baciczus először tagadni próbált de a »bizo-
nyítékok sulya alatt« meghajolt s bevallotta,
hogy a gyűrűt ő csente el, tőle meg imádot-
ja csalta ki. A gyűrűs Marcsa most a dutyiba
kerül, a kovács legényt pedig a budapesti
rendőrség fogja fölön csipni.

* **A rendőrség és az országos vásár.**
A most folyó országos vásár kemény dolgot
ad rendőrségünknek. Az ország minden ré-
széből idetöbölő zsebtolvaj sereget kell féken
tartani, ami nem könnyű mesterség. Tudva-
levő dolog, hogy a tolvaj furfangos. Álrühába,
oláh hajcsárnak, tót aratónak és galíciai zsi-
dónak öltöve osonnak be a városba s ha ki-
jártak a rendőrség figyelmét — ugyancsak
garázdálkodnak. Felhívjuk reájuk a közönség
figyelmét. Óvatosság és vigyázat legyen min-
denkinek jelszava a vásár tartama alatt.

* **Fiatal zsebmetsző.** Gyakran van
dolga a rendőrségnek Nyitrai Tamással, a ki fiatal. 12 éves kora daczára
bátran elmondhatja magáról, hogy ő Debre-
czen legelső zsebmetszője. Legutóbb egy sze-
geny leánynak, B. A. z. Julianna sesta-
kerti cselédnek a zsebéből lopta ki bevisár-
lásra kapott s egy selyemzsebkendőbe kötött
2 frt 22 krnyi pénzét. A zsebtolvajlást észre-
vették s Nyitrai Tamás most ismét a rendőrség
börtönében van, honnan bizonyára javítóinté-
zetbe viszik a vásárt, elvetemedett fiut.

* **Harcz a borhamisítók ellen.** Pecé-
tes levél jött ma Debreczen városá-
hoz a földmivélségi miniszteriumtól. A mi-
niszter hadüzenete van benne a borhamisítók
ellen. Az ir óháború, mint a levél mutatja,
daczára a panaszoknak, nem szűnt meg, sőt
ugyancsak kiterjedt a földm. miniszter.
Most a szőlősgazdáknak van a sor, a kik a
tisztá bört, hogy szapora legyen és sok, vízzel
higitják s így egy-két hektoliterrel többet ad-
nak el, mint a mennyit termelt. A miniszter
szerint ez is tilos s a törvénybe ütközik. Vízet
csak a törköly borba szabad tenni, bort és mus-
tot vízzel szaporítani ki há g á s t képez. —
Ezért felhívja a miniszter a város, hogy
dobszó, hirdetés stb. utjan adja t. dtára a
gazdáknak, hogy v i z z e l i s t i l o s a
b o r t b a m i s s i t a n i s h a e z t c s e-
lekszik, súlyos büntetés éri őket. a mellett,
hogy a jó bort diszkreditálják.

* **Illés Juon nagy panasz.** Illés
Juon, a ki különben a szilágymegyei Zsibó-
községbe mint béres éli napjait keserves
hanga levelet küldött a debreczeni rendőrsé-
ghez. Azt panaszolja ugyanis a szerencsétlen,
hogy 15 éves kis leányát még a télen elvitte
magához Szabó József debreczeni lakos, azóta
akárhogy kéri — nem küldi haza. Irt már
vagy 6 levelet, de süket fülekre talált. A
rendőrség meghallgatja Illés Juon kérését s
kényszer-utlevéllel fogja hazaküldeni a kis-
oláh-fruskát.

* **Egyháztanács-ülés.** Az ev. ref. egy-
ház presbyteriuma azoknak az ügyeknek tár-
gyalása végett, melyek az aug. 6-ki gyűlésen
elintéztet nem nyertek, 1899 aug. 11-én pé-
nteken délután 3 órakor »másodszori meghi-
vasra« gyűlést tart, melyen tehát az egyházi
törvény 30 §-a értelmében a jelenlevők több-
sége határoz.

* **Megható koszorú.** E. Kovács Gyula-
jának, a segesvári csataterén tartott Petőfi-
ünnep áldozatának koporsójára özön számmal
érkeztek a szebbnél-szebb koszorúk. Nagy

feltűnést keltett hatalmas sárga-kék szalagjá-
val a debreczeni Csokonai-kör koszorúja is. A
legmeghatóbb azonban valamennyi közt Szunyogh Péternek: Biharország alispánjának
koszorúja volt, ki jó barátságban volt az el-
hunyt művész-költővel s pár hét előtt ez
vendége volt, a mikor cigányzene mellett
mulatoztak a Szunyogh Péter másodszor is
nyiladozó akáczfái árnyékában s gyan rá
került a sor a Kovács Gyula legszebb és leg-
népszerűbb alkotására: »Kétszer is nyit az
akácza virága.« Ugyanezen akáczokról való
lombot küldött most Szunyogh alispán várat-
lanul elhunyt költő barátja koporsójára sza-
lagján e felirattal:

Kétszer is nyit az akácza virága
Sirhalmodon hervadjon el egy ága.

* **A debreczeni kisgazdák kirándu-
lása.** A debreczeni gazdasági egyesület terve-
vette, hogy a szegedi mezőgazdasági kiállítá-
sra csoportos kirándulást rendez a kisgazdák
részére. A tervnél nem is mentek tovább,
mert a gazdák érdeklődése a kiállítás iránt
nem ébredt fel, a kitűzött határidő alatt
senki sem jelentkezett részvételre. A debre-
czeni gazdák szegedi csoportos kirándulása
tehát elmarad.

* **Zilahi Zsül Bártfán.** Zilahi Gyula,
az egész haza közkedveltségű Zsülje, f. hó 8-an
kedden nagy közönség mellett tartotta meg
saját sütetű »kaczagó-estélyét« a bártfai népe-
fürdőben. Az estély tiszta jovedelme részben
az Eötvös-alapot növeli. A derék Zsül kaczagó-
estélyének műsora egyébként a következő
volt: 1. Az élet!... (La vie). Id. Coquelin
kedvencz monologja. 2. A föld és népei.
Cultur-historico geographico humoristicus
előadás. — Dr. Shulphurikus nyomán írta
Gabányi és Zilahi. 3. A tolvaj. — Magán-
jelenet, egy bál után. 4. Szombat-
esté. — Egy bányász szer-
encsétlensége. Irta Gabányi.
Egy modern vigjáték. Irta Saphir.
Személyek: Egy színész — A férj. Egy ur —
A nő. Szolga — Az udvarló. Egy szerelmes
pár — A nagybács. 1. só, 2-ik, 3-ik ur a kö-
zönségből. 1., 2., 3-ik ujságró. A fürdő
orvos. Irta (Sipus) Rákosi Viktor. A kom-
ikus. Irta Kürthy Emil. Személyzet: Zsül,
színész. Felesleges talán mondani, hogy az es-
tély remekül bevált. Hasonló kaczagásra a
legidősebb fürdői vendégek sem emlékeznek.
Bártfát különben sürjen keressék fel a körutazó
művészek. Ma este Lukács Ilonka, Ka-
racs Imre, a debreczeni színház kedvelt
tagjai s Nagy Dezső czimbalom művész fog-
ják gyönyörködtetni a bártfaiakat.

* **Szobor E. Kovács Gyulának.** Ko-
vács Gyula emlékének megörökítése tár-
gyában Feilitch Arthur báró kép-
viselő elnöklele alatt tartott gyűlésen a kö-
vetkezőkben történt megállapodás: A gyűlés
kiegészítve magát a Petőfi-társaság erdélyi
tagjaival és az erdélyi részek előkelőségével
s Jókai Mór diszelnöksége alatt bizottsá-
gá alakul s Kovács ur emléke és szobra
javára országos gyűjtést indít. A bizottság
tisztkara így alakul: elnökök: Bölöny in-
tendans, Eszterházy Kálmán gróf. Feilitch
Arthur báró. alelnökök: Bartók Lajos, San-
dor József, Szász Gerő, Szvacsina Geza,
pénztáros: Szekula Ákos, elnök: Remenyik
Lajos; titkárok: Gyalui Farkas, Téglás Gá-
bor, Váradi Aurél dr. A bizottság a felhívást
azonnal kibocsátja és a gyűjtést megindítja.

* **Herman Ottó a szász pap.** A Fehér-
egyházán megtartott Petőfi emlékünnepen
megjelent — miként azt kellemes érzéssel
láttak és adták a hirt tovább — jeles tudó-
sunk, Herman Ottó is, lóháton, nagy feltűnést
keltvén lengő szakállával és a szél által lo-
bogtatott hajával. A mint a sirhoz kifelé lo-
vagolt, megkérdezi a sorban felállított szé-
kely-udvarhelyi lovas banderistáktól, hogy:
»Erre visze az ut a siremlékhez?« Az igenlő
válasz után odaszól Szabó Ferencz meszá-
ros, Sz.-Udvarhely város »gura szádu luja«,
hogy:

— No hála Istennek, hogy megjött ma-
gunknak is az esze, öreg ur!

Ez a megjegyzés elég hangos volt arra,
hogy a kisse nagyot halló Herman Ottó is
meghallja s nyomban megkérdezte, hogy mint
érti ezt?

— Biz én az urat szász papnak név-
tem! — felelt a polgártárs és tovább ha-
ladott apró lépésű székely lován. Később uj-
ból találkozott a polgártárral Herman Ottó s
oda szólva magához, azt mondja neki: »No
láss, itt mutatok én magának egy igazi szász
papot« s erre bemutatta Szász Gerőt, Kolozs-
vár jeles református papját. A tréfával azon-
ban Szabó Ferencz uram sem maradt adós,
mert meg is hívta Herman Ottót az új is-
meretség alapján egy kis »lélekre« Sz.-Ud-
varhelyre.

* **Földmivélskola vége.** Az ország
egyik legnagyobb földmivelő városában, Debre-
czenben bezűntetik a földmivelő iskolát, mint
azt megirtuk. A gazda küldheli aztán más-
felé a gyermekét földmivélskolába, ami
különben sem kíván nagy költségeskedést.
Az utolsó vizsga az említett iskolában augusztus
11-én és 12-én lesz. E vizsgán a földmive-
lésügyi miniszteriumot Magyar Kázmér a föld-
mivélskólak tanfelügyelője fogja képviselni.
Az igazgatóság meghívja tovább a városi
tanácsot, a debreczeni és hajdumegyei gazda-
sági egyesületeket.

* **Amerikai társaság a fővárosban.**
A mint ertesűünk, három nap óta előke
amerikaiakból álló társaság tartózkodik Buda-
pesten, és már eddig is meglátogatta a fővá-
ros különböző pontjait. A vendégek rendkívüli
elragadtással nyilatkoznak, fővárosunk szépsé-
geiről és kirándulásokat is fognak tenni ha-
zánk egyes pontjaira. A társaságot, a mely a
Hungaria szállóban szállt meg, a »Halókocsi
társulat« párisi menetjegyjíródjának főnöke
vezeti.

* **Nagyszalontai Arany-ünnep.** Néhány
hirlapba becsuszott téves közlés helyreigazi-
tásul és minden félreértés kikerülése végett,
van szerencsénk a nagyszalontai Arany-Emlék-
Egyesület nevében közölni, hogy az
Arany-émlék-szobává átalakított csokonai-öröny
ünnepies megnyitása folyó aug. hó 27-én
(huszonhetedikén) d. e. 10 órakor lesz. Midőn
ezen megnyitási ünnepélyre az érdeklődő
közönséget általában, egyesületünk alapító és
rendes tagjait pedig külön-külön tisztelettel
meghívjuk: egyben kérjük, hogy a meghívásra
igenyt tartók — a menyiben megbívóikat
meg nem kapták volna — legyenek szivesek
Hadházy Kálmán egyesületi pénztárnokhoz
(Nagy-Szalonta) fordulni, kihez intézendők a
tagsági díjak is (alapító-tagdíj: 10 frt, egy-
szersmindenkorra; rendes tagdíj: 1 frt, 6 évi
közletelzettséggel.) Nagy-Szalontán, 1899 aug.
5-én. A nagy-szalontai Arany-Emlék-Egyesület
nevében. Széll Kálmán, e. elnök; Tatár Balázs,
e. jegyző.

* **Egy kis kaland.** Kellemetlen kaland-
ja volt az éjjel egy ifjunak itt Debreczenben,
ki a rendőrségi beavatkozást csupán a tantijá-
nak köszönheti, egy rettenetes tantinak, aki
éjjel ahelyett hogy aludna, kemszemlét tart a
szobaleány kicsi lakásában. A részletek telje-
sen elmaradnak. Egy ház egyik utczára nyíló
ablakán egy fiatal ember ugrott ki. A cipőit
a kezében tartotta s így szaladt végig a ház
elött, míg a szomszéd ház kapuja alá nem
ért. De a rendőrséget észrevelte s igazolásra
szóllította föl. Igazolni nem igen tudta magát,
csak annyit mondott, hogy a tantija házából
ugrott ki, a kis Mariska szobájából, ki a seprő
nagy mesternője. Ez csak olyan igazolás volt
ha akarom elhiszem, ha akarom nem. És a
rendőrök nem hitték el.

— Jöjjön velünk a házba, ha tényleg a
nénye lakik ott, elbocsátjuk azonnal. Ha nem
bekísérjük.

— Hiszen akkor ott maradhattam volna
mindjárt, ha mertem volna vele találkozni. Ki-
sérjenek be, reggel majd a kollegám, meg ha
ugy akarják, a főnököm igazolni fogja, a mit
mondok.

Es vitték is befelé már a fiatal urat, de
ekkor szemközt jött velük a tanti férje, a nagy
bácsi. El is igazították a dolgot. A fiatal urat
elbocsátották, de alig fog egyhamar a tantinál
vizitálni.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorológiai intézet 1899 aug. 9-iki jelentése: Tegnap délután és éjjel az ország ledelelőbb részeit kivéve helyenkint igen bő zivataros esők voltak. 1—5 mm. esett: Kis-Tarcsal, Budapest (zivatarral), Keszthely, Csáktornya (szelviárral), Zágráb, Drenkova, Arad, Nagy-Lak, Debreczen, Ungvár; 6—10 mm. esett: Nagyszombat, Magyaróvár, Ó-Gyalla, Herény, Eger (ziv.), Szatmár; 11—20 mm. esett: Arvaváralja, Fiume, Késmárk; 20 mm. felett esett: Selmeczbányán, Sopronban. Akna-Szlatinán és Kolozsvárt. (ziv.) Heves zivatart jelentenek Pásztórol és Alsódobosról (zivatar galambtojás nagyságu jéggel; szőlőkben es kapás növényekben 50% kár.) Rákospalotán heves zivatar volt mogyoró- és diónagyságu jéggel. A jégeső 10 percig tartott és negy kárt tett. Felóra alatt 25 mm.-nyi eső esett. A hőmérséklet az ország északi részein sülyedni kezd.

* **Öngyilkos merénylet.** Nagybecskerekéről táviratozzak: M u c z András nagybecskereki kocsmáros lesből rálőtt R á d i c s Pal földesgazdára, ki városi képviselő is. A vizsgálóbíró Mutz Andrást letartóztatta, de Mutz a fogházban ma fölakasztotta magát.

* **Egy részeg rémtette.** Apatini levelezőnk írja, hogy Kozbovics Márton, ismert szónok orvadász tegnap küssé ptyókásan ment haza és feleségét és csecsemő gyermekét minden ok nélkül agyonlőtte. A csendőrök elfogták és átadták az apatini járásbírósnak.

* **A Corsó kávéházban** ma este Rácz Károly zenekara egészen új műsorral zeneestélyt tart.

A kéményseprő szerelme.

— Budapesti tudóstónktól. —

Debreczen, aug. 9.

Négy pisztolydörrenes riasztotta fel ma délelőtt a Bethlen-utca 5. számú házlakóit. A négy golyó két fiatal életet oltott ki: Egy fiatal leány, és egy ifjú férfit. A féltékenység áldozta minekettő. Szerették egymás, együtt éltek, de a leány szerelmének tüze hamar elhamvadt. Megunta kedvését, a ki észrevette a lány hűtlenségét. Kétségbeesésben agyonlőtte a leányt és aztán önmagát végezte ki.

A Bethlen utca 5. számú ház második emeletén lakott Jó Janos levélhordó a 10. számú két szobás lakásban. Körülbelül három hét előtt az egyik szobát kibérelte. Poroszlai Pal 27 éves csabai születésű kéményseprőlegény. Poroszlai már régebb idő óta együtt lakott Guzik Gizella 22 éves csabai születésű csinos szőke szobalánnyal.

Néhány hét előtt a leány megunta kedvését és elhagyta. A szerelmes kéményseprő nem tudott megbarátkozni a szakítás gondolatával és addig kérte hűtlenségét, a míg ez július 28 dikán ismét visszatért hozzá. Poroszlai boldog volt, de a leánva nem szívehette többé.

Csakhamar észre vette a férfi, hogy kedvessé ezzel is, azzal is kaczerkodik és őt mind jobban elhanyagolja. Azóta napirendes volt — náluk a perpatvar és czivakodás.

A férfi hűtlenséggel vádolta kedvesét, a ki csak félvállról beszélt szerelmével. Ma délelőtt Poroszlai váratlanul hazatért. Kedvese szobájába volt, a háziasszonyukkal beszélgetett. A leány kérdése elmondotta, hogy kitűnő állást kapott és ennek öröme jó osonát hozatott fel.

Addi leült két levelet irt szüleihöz. Az irás befejezése után minden előzmény nélkül egyszerre revolvert rántott ki zsebéből és Joóne jelenlétében kedvesére sütötte.

A golyó szerencsétlenül leány mellébe furdott. Guzik Gizella sikolozva futott ki a tornácra, de Poroszlai egy másik lövéssel leterítette. Áldozata holtan rogyott a földre. Vérés tette után önmaga ellen fordította a fegyvert és egy golyó mellébe, egyet pedig szájába röpített.

A gyilkos áldozata mellé rogyott és néhány percnyi vonaklás után ő is meghalt. Joóne, a ki áldott állapotban van, a rémes eset annyira megfélemlítette, hogy eszméletlenül rogyott össze. Az egymásra következő dörrenésnek zajára összefutottak a házbeliék és értesítették a rendőrséget meg a mentőket. A kivonult mentők már csak Joónet tudták magához téríteni.

A rendőrség részéről Nemesszeghy fogalmazó jelent meg a helyszínen és intézkedett, hogy holttesteket bezállítsák a törvényszéki orvosi intézetben. Poroszlai a két levelben elbucsuzik szüleitől és azt írja, hogy csak ádott szerelméből és ezért együtt hal meg kedvesével.

Törvényszék.

§ **Az elveszett tőzsdei kötés.** J á m b o r Janos debreczeni gazdákodó két év előtt egy tőzsdeügynök biztatására a budapesti leszámítoló bank utján kétezzer mázsa búzát vett, métermázsáját 9 forint 85 krajczárért. Az ügynök másnapra ígérte, hogy a vétele vonatkozó kötelezet adja J á m b o r Janosnak, azonban elmúlt a két nap, elmúlt több nap is, de J á m b o r nem kapta meg a kötelezet. J á m b o r a debreczeni postahivataltól tudakolta, vajjon érkezett-e az ügynök címére a leszámítoló banktól ajánlott levél. A postáról azt a meglepő választ kapta, hogy igenis jött levél, de a bank sürgősen visszakérte az ajánlott levelet. Erre Jámbor egy budapesti ügyvédet megbízott, hogy kérdezze meg a bank aruosztályának vezetőjétől, miért nem küldik neki a kötelezet. Az ügyvéd megbízója kérelmét teljesítve, fölhereste a leszámítoló bank aruosztályának akkori főnökét, megkérdezte tőle, mi az oka, hogy a kötelezet még napok multával sem kapta meg Jámbor, mire az a válasz kapta, hogy Jámborral nem kötnek üzletet. Ez a felelet egy másik kérdésre biztatta az ügyvédet, arra tudniillik, hogy mi volt abban az ajánlott levélben, a mit a bank a debreczeni postahivataltól sürgősen visszakért.

— Üzleti titok, — felelte a főnök.

Ily körülmények között Jámbor pört indított a leszámítoló bank ellen a kötelezetben foglalt szerződés érvényessége iránt.

A pör során a bank azzal védekezett, hogy az ügynök forsirozta az ügyletet. Amde a váltótörvényszék, a tábla és kurla kimondta a szerződés érvényességét. Elerkezvén a kötésben meghatározott szállítási határidő, a buza ára ekkor 14 forint 85 krajczárra emelkedett s Jámbor a különbözet iránt bepörölte a leszámítoló bankot s a váltó törvényszék 9750 forint tőzsdei különbözet fizetésére kötelezte is. Ez ellen az ítélet ellen fölbebezett a bank, de ez ítéletben meghatározott összeget nem helyezte bírói letétbe.

Erre Jámbor biztosítási végrehajtást kért a bank ingó és ingatlan vagyonára. A biztosítási végrehajtást a törvényszék el is rendelte.

Par nap mulva a bank letette a pénzt, s a bíróság pedig hatályon kívül helyezte a végrehajtást elrendelő végzést s törölte a bank Dorótya-utcai házára előjegyzést végrehajtási zálogjogot. S így annak daczára, hogy elveszett a kötelezet, a bank közel 10,000 forint különbözetet lesz kénytelen fizetni J á m b o r Janosnak.

§ **Tisza László bűnpöre.** Az isaszegi honvedemlék kinos ügye végre közel van a teljes tisztázáshoz, Tisza László, kit a gyűjtés vezető isaszegi olvasókör sikasztás miatt jelentett fel, a vizsgálóbíró idézésére megszakította a kuráját s hazajött Karsbadból. Vallomásában Tisza arra az állápontra helyezkedett, hogy a feltejtő körnek nincs joga őt megszámlatni, különösen pedig a hozzá, mint az emléket állító bizottság védnökéhez befolt pénzeket az Ipar és Kereskedelmi bank, melynek gróf Tisza István az előke, kezeli. A bizottság célja miután csak az volt, hogy végre valahára a

begyűlt összeghez hozzájusson, örömmel hallotta a hírt, de büntető törvényszék, nem elégedett meg a ténynek csupán az állításával. Ép ezért, mikor a bíróság a felett volt határozandó, alaposa a Tisza László ellen emelt panasz, a dolog kétségtelen igazolását is követelte s e végből Drill Béla vizsgálóbíró pótvizsgálat tartására utasította. Szükségesnek találta pedig azt annál inkább, mert mikor isaszegi olvasókör levelében az ügy állása felől gróf Tisza Istvánnal tudakozódgt, gróf válasza sem méltatta a feljelentőket, a vizsgálóbíró arra is utasítván, hogy meg néhány isaszegit is kihalgasson erre nézve úgy intézkedett, hogy az illetők kihallgatása végett megkereste a gödöllői járásbírósgot, a mellett felhívta továbbá az Ipar-és Kereskedelmi bankot, hogy a honvedemlék kárára hozzá begyűlt pénzekről hiteles könyvkirovatot nyújtson be a törvényszékhez. A gödöllői kihallgatásról szóló jegyzőkönyvek eddig még nem jöttek meg de a bank be-terjesztette ma a számadást. A mint érte-
sülünk, a bírósághoz tegnap megküldött ki-
rovatot szerint 2009 forintot tesz ki amaz
összeg, a mely Tisza László kezéhez befolyt
s s melyet most már, akár akarja, akár nem
elő kell adni.

A kinos affér ezzel befejeztnek tekint-
hető s ha n büntető eljárást megszüntetik,
elértek vele azt, a mi annak egyedüli célja
volt: hogy t. i. a pénzt rendelkezése célja-
ira fordíthassák. Ezébet pedig senki sem
akart.

KÖZGAZDASÁG.

A nő és a mezőgazdaság.

Budapest, aug. 10.

Kétségtelen, hogy szerepének fontossá-
gát helyesen felfogva, a nő a mezőgazdaság
terén is fejthet ki hasznos munkalkodást, kü-
lönöre nálunk, a hol a földmívelés nemzeti
tevékenységünk kimagasló ága, mindennek
tápláló eleme. Fejlődését megkönnyíti a jó ve-
zetés hiánya, egyfelől a paraszt megrögzött
lustasága és gondatlansága, másfelől a tudomá-
ny helytelen alkalmazása.

Az elmélet sehol sem áll oly távol a
gyakorlatiasságtól, mint épen a földmívelés-
nél. Itt az idaje, hogy ezen az állapoton vál-
toztassunk.

Javulást reménylünk, ha nemcsak a fér-
fiakat, de főleg a nőket és a leányokat mű-
veljük szakszerű alapos oktatással, ami őket
a gyakorlati életre képesíti. A nők által, nők
számára tartott földmívelési értekezletek el-
lenállhatlan erővel bírnak, majd megnyerik
parasztgazdáinkat a haladás eszméjének s a
szellemi emancipáció hatalmas eszközevé
válnak.

Első sorban fel kell kelteni a nők ér-
deklődését, kimutatva, hogy csekély fáradsá-
ggal a munka helyes alkalmazása mellett
nagyban növeljük a gazdasági hasznót. A
népszerű értekezletek sorozatát kívánjuk meg-
újítani a gazdák leányai számára, könnyen
érthető módon ismertetve őket a szükséges
kérdésekkel.

A nő vezesse a számadásokat, ügyeljen
fel a személyzet egészségi állapotára, növelje
gondossága által az általános jólétet. Foglal-
kazzék a marhával, baromfival, a veteményes
és gyümölcsös kert művelésével, amelynek
terményei fontos élelmi szerek.

Tanulmányukat kiterjesztenők a házi
gazdaságra, vaj-és sajkészítés módjára, az
állatok gondozására, szükséges állattani ismeretekre,
a kémia alaptételeire, amelyek segítségével megóvhatók és elteherk telre kü-
lönözött vetemények, végre a növénytan és
meteorologia fogalmaira. Eképen kívánók
kibővíteni a fiatal lányok alapismereteit.

A földmívelésnek háromféle tőkére van
szüksége: az alaptőkére, a forgó tőkére s az
értelmi tőkére, amely sajnós, még igen al-
acsony fokon áll. Az értelmi tőke nem egyéb
a földmívelés ismereténél, amelyet tőkéletésít
az elmélet és gyakorlati tapasztalat összege.

Mert be kell vallanunk, hogy a földművelés nem szükölködik munkás kezekben, hanem hiányzik a fej, a vezetés; nem a földművelés haldoklását látjuk, hanem a parasztgazdát, akinek önfejű maradisága visszautasítja a tudomány segítségét s mert darabonkint, rosszul miveli a földet, felét sem nyeri annak a haszonnak, a melyet az nyújtani képes.

Azért térjete vissza a földhöz, ifjak, gyümölcsöztessétek. Képezzetek nagy gazdagságokat; a parasztgazda kénytelen lesz követni a példát s hogy kiállhassa a konkurencziát, segítségül hívja övéit. Képezzetek szövetségeket a kistermelők számára, a kik tanácsaitokat követve okulnak s a jó vezetés csodát fog művelni. A föld a mostaninál csekélyebb fáradság mellett is nyújtani fogja a termés maximumát, termést termésre halmozó fáradhatatlanul, mint a virágzó ifjúság első idejében, a melyet megénekel a költő.

Ertelmes segítségekkel az ország viszonyeri földbirtokának veszélyeztetett gazdagságát.

A forradalom óta a parasztság birtokszerező hajlama s a spekuláció által serkentve, a föld feldarabolása óriási mérvet öltött.

Értessük meg parasztgazdáinkat, hogy számtalan esetben előnyösebb birtokosnak lenni, mint birtokosnak. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a naponta tett tapasztalat, hogy a kisbirtokosok kellő mérséklet és bölcs előrelátás hiányában, a nagy birtok maradványul esik. A parasztgazda sem tudott ellentánni a terjeszkedés rögeszméjének s ennek következménye az adósság, a gyilkos uzsora.

CSARNOK.

Apa és fia.

Irtá: **Gottier Lajos.**

— Folyt. és vége. —

II.

— Én csak annyit mondok neked, hogy nem avatkozom ugyan a dolgaiba, csinálj a mit akarsz, nekem megvan az anyai örökségem, nem szorultam a tiédre, de arra figyelmeztetek, hogy ha elveszed a vagyondodat, reám ne számíts, mert egy krajczár nem sok de tölem annyit sem kapsz.

Ezt a komoly intelmet az ifjabb Felvéghy intézte az apjához, a mikor az harmadnapra felköltött karral érkezett haza a parbjáról.

— Ne prédikálj itt nekem. Eredj papnak fő az, hogy az a fráter is megkapta a magáét. Te! olyan vágást adtam neki a vállára, hogy legalább egy hónapig nyomhatja vele az ágyat.

— De azért ez az egész aftér nem sok babért szerez neked, kivált ha hire megy, hogy mikép keletkezett.

— Ne törődj te avval! Jobb lesz ha egy cigarettát sodorsz nekem, mert én most nem tudok.

Andor szájába adta apjának a cigarettát azonkívül ki is készítet neki egy néhányat az asztalra. Aztán kiment az istállóba, felnyergeltette hátsólovát, fölkapott rá s elvágatott a város felé.

Láthatólag haragos volt.

III.

A Tiszaváry Jolán rózsaszínű, fekete szépsége abból a fajából való, amely képes örjongsébe hozni a közönséges halandó férfi embert. (A gazdagságról nem is beszéllek.) A közönséges halandó férfi ember alatt pedig érttem az olyan legényt, a kinek egészséges, piros vér csörgedez az ereiben, a nélkül azonban, hogy bármi koronája vagy egyéb előkelő tulajdonai révén, igényt tarthatna arra, hogy őt feleségül vehesse.

A mint könnyű fehér surah ruhájában ott ül a sötétke kocsiban, a melyei négy szürke tártos repit tova a város főutcáján, lázas dobogásba szokta hozni a sziveket.

Most egy délczeg lovas közeledik szemben a szép asszony fogatával. Am az ifju tiszteltteljes köszöntésére a nő arcát elfutja a pir, a barackvirágszin rózsapírja az. S szép szemöldeit haragosan össze vonja, elfordítja fejet a nélkül, hogy fogadná az üdvözlést.

Ifj. Felvéghy Andor ajhába harap aztán megsarkantyuzza a lo at s örült galopban vágott végig a városon, ki az országutra, át árkon, bokron, völgyön s meg sem áll, míg a paripát el nem önti a tajték s reszkető orlyukából forró pára száll a levegőbe.

IV.

Másnap a város végén levő nyári lak előtt megállott az ifjabb Felvéghy elegáns fogata. A parádés kocsis alig tudta megtartani a két tüzes félvert, míg a gazda bement a lakásba.

— Nincs idehaza a nagyság! S a pajkos arcú szobalány ravaszul mosolygott; míg az ifju lángborult arcza fordult ki a lépcsőházból.

— Nincs idehaza a nagyság! Csengett a fülébe, mikor végig ment a parkon, s a finom fe ér porond recsegett a lába alatt. Ezt sutogták a rózsaszín fűtőkkel megrakott akác-lombok is, amelyek rá hajoltak forró homlokára, hogy eljött alattok.

A sze lő megrázta a galyakat s édes illat, az akécs virág bűbajos illatával volt tele a levegő. Aztán kiért az utcára. A város végén elszórtan szegényes házak állnak szerte szét. Kacsák uszkálnak az utszéli árokban s kenetlen paraszt szekér nyikorog az uton. Két sovány gebe buzza. Ekkor egy iskolagyermek haladt el arra egy szegényes öltözetű kis fiu, táskával a hátán és sóvárogva nézte, az ő szép fogatát, a nyalka libériás kocsis meg a czifra ezüstös szerszámú drága lovakat. Nyilván irigység szállta meg, mert nem tudta hogy e pompás fogat tulajdonosának mennyi keserűség van a szívében, azért, hogy «Nincs idehaza a nagysága!»

Andor intett a kocsisnak s az lépésben megindult a lovakkal. Ő maga meg gyalog ment utána, kifelé a városból, a kőfal kerítés mellett, mely a Tiszaváry Jolán kastélyához tartozó híres szép kertet keríti be.

A szép asszony meg ott volt ezalatt a kertben, az irigy kőfal kerítésen belül.

Mily tündérvilág van e kőfalon belül!

A természet őseréje találkozik ott az emberi művészet fogásaival. A park fele vadon hagyott erdő. Néhány hoid benőve százados fakkal, melyeknek sűrű lombjain, csak lopva kandikál át a napsugár. A földön, az évről-évré pusztuló falevélék süppedékessé teszik a nyirkos talajt. Vadvirág és gomba tenyészik ott s a bőrvény mosolyogva üti fel kék fejét a levelek közül. Vidám patak zörög s mire kiér a kis rengetegből, ott már mesterséges tavat kez, azelea bokroktól környezve, a gondozott, széles utakkal határolt területen.

Tiszaváry Jolán ott ült a borostyánal befuttatott kőkerítés tövében. Kerti kalapja mellette hever a földön. Kezében himzés van, melyen szórakozottan öltöget. Ekkor erős nesz támad közelemben s kíváncsian néz arra, ahol a kőfal tetetjéről kívülről egy férfi ugrik be a kertbe.

— Par másodperczig farkasszemet néznek egymással, mialatt a nő feláll, az ifju pedig megszólal:

— Kénytelen vagyok a kerítésen át jönni magához, ha az ajtón nem akar bebocsátani.

Hangja, barmennyire is elfogultannak akar látszani, észrevehetően remeg a felindulás miatt. A szép asszony arcza sötétebb lesz egy árnyalattal a bosszúság miatt, mindazonáltal feleje kerül a férfi vakmerősége.

— Kérem, magyarázza meg viseletét. — Az ifju közelebb lép hozzá s most már szemtől-szemben állanak egymással.

— Nem szerelmét koldulni jöttem, azt csak meghódítani lehet és én ezen a téren kudarcot vallottam a múltban. De nem akarom, hogy közönséges véleménynyél legyen felelem, azért vagyok itt, hogy tisztázzam magam.

— Mit érdeklí önt az én véleményem? és egyáltalán honnan ösméri azt?

A szép asszony hangja rendreutasító akar lenni, de csak keserű.

— Elárulta tegnap, a mint találkoztunk. Pillanatnyi szünet állt be közöttük, mialatt a férfi szenvedélyes, mohó vágygyal néz az asszony édes szép arczába. Aztán ismét megszólal és a hangja rekedt, csaknem fuldokló.

— Azért erőszakoltam ki ezt a találkozást, hogy bocsánatot kérjek az édes apám meggondolatlan viseleteért, a melylyel a múltkor megsértet-e magát. Hogy nekem ebben semmi részem sem volt, azt hiszem felesleges mondanom.

Mintha futómosoly jelent volna meg erre az asszony ajkán.

Andor észrevette.

— Ne mosolyogjon a szavaimon Jolán! Követel-em, hogy elhiggye, a mit mondok. Jogom van erre a nélkül, hogy hivatkozni akar-nék a múltra.

Az asszony merően szemébe néz, aztán bólintgat a fejével, mintha sajnálna valamit, az említett múltból.

— Olyan heves most is, mint a minő azelőtt volt. Pedig . . . pedig sok minden máskép lehetett volna, ha . . .

— Maga tesz nekem szemrehányást? I vág hevesen szavába az ifju, nekem, a ki ugy szerettem! Ez guny, ez kegyetlenség!

— Ha igazán szeretett volna, nem hagyta volna, hogy kényszerítsenek nőül menni a bárhoz, a kit sohasem szerettem. De mit tett ön a helyett? Az első, komoly akadályra halálosan sértve érezte magát s aldozatul hagyott engem nyomorult sorsomnak, akkor, a mikor legnagyobb szükség lett volna szerető, gyöngéd támogatására. Ez volt az igazi kegyetlenség, uram!

Gyorsan, szenvedélylyel beszélt, minden megszakítás nélkül!

— Azért mégis feleségül ment másikkhoz. Miért tetted azt? Miért? . . . miért? S annyi keserűség van a hangjában, a mennyi csak elfer egy szerelmes férfi-szívében.

— Dacból. Külföldben felesleges azt magyaráznom. Kifejtett mindent az idő. De hogy röviden végezzünk szívesen elhiszem, hogy nem volt része a multkori botrányban, nem akarok az ellenkezővel esoróat ütni az ön mérhetlen hiúságán és büszkeségén. Meg van elégedve velem?

Két bolondos, tarka pille ott kergetőzik a fejük fölött a virágilla-os, napsugaras léghen, majd elűnnek a fák között, folyton üzve egymást.

Az ifju idegesen nyul tömött barna bajuszához, aztán szó nélkül meghajtja magát és sarkon fordul, hogy távozzék.

— Várjon! nem akarom, hogy azon az uton menjek el, a melyiken jött.

De Andor ekkor már a kőfal tetején áll. Onnan néz vissza az asszonyra, a kinek szép keble lázasan hullamzik szive dobogásától, míg sötét szemei nedves fényben égnek.

— Isten önnel! asszonyom! s az ifju megemeli kalapját, azután ugrásra készül.

A nő szemmeláthatólag küzd magával. Vegre is kitöz belőle az érzés.

— Andor! jöjjön vissza!

S szeméből könnyek törnek elő.

As ifju egy pillantás alatt leugrik a falról s a másik perczen már karja között tartja szerelmését.

— Megbocsátasz vegre? . . . édes, édes! . . .

Az asszonyka szabadkozik még és védekezve akar menekülni az ölelő karok közül. Am a férfinak aczélizmai vannak, a puha kis ujjak erőtlennül siklanak le s derekára tapadó két hatalmas kézről. A vergődő galamb küzdelme ez a sólyommal, egy pillanatig tart csak: a másik pillanatban Jolán kimerülve hajja le fejét, és engedi, hogy Andor kényére összecsokolja.

— Ugy-e megbocsátottál?

— Meg . . . meg! . . . Még — a rossz száju apádnak is!

Cs. és kir. 7 hadtesti hadbiztosság.

3479./1899. számhoz.

Gabona-bevásárlási figyelmeztetés.

A cs. és k. 7. hadtest hadbiztossága kereskedelmi szokvány szerint, raktár-szerű minőségű következő árucikkeket vásárol:

Ajánlatok tárgyaltnak 1899 évi auguszt. hó 16-án d. e. 10 órakor.

Beszállítási idő	A cs. és k. élelmezési raktár szükséglete					A cs. és k. élelmezési főraktár szükséglete			
	Temesvárott			Nagyváradon		Szegeden			
	buza	rozs v. kétszeres	zab	buza	zab	buza	rozs v. kétszeres	zab	
m é t e r m á z s a									
november	—	—	—	—	—	—	600	240	
december	—	—	6000	—	—	—	600	200	
január	—	—	3640	—	1000	—	600	200	
február elején	1810	—	—	560	1000	170	600	300	
márczius	—	—	—	500	2000	200	584	300	
április	—	3000	2000	—	2000	—	—	—	
május	—	3380	3000	—	1800	—	—	—	
Összesen	1810	6380	14640	1060	7800	370	2984	1240	

Összszükségletek: buza . . . . . 5240 métermázsá.
 rozs vagy kétszeres . . . . . 9364 „
 zab . . . . . 23680 „

A beszállításnak díjmentesen a fenti élelmezési (fiók) raktárhoz kell történnie, a hol az átvétel is eszközöltetni fog.

Egyébiránt érdekelt felek az e hó folyamán több lapban megjelent, valamint a 7. hadtest területén levő városi főkapitányi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák, valamint a fenti cs. és kir. katonai élelmezési raktárak által kihirdetett részletes gabona bevásárlási hirdetményre és fentnevezett katonai élelmezési raktáraknál betekinthező és meg is vásárolható, Temesvárott augusztus hó 1-éről keltezett szokvány füzetre figyelmeztetnek.

Temesvárt, 1899. évi augusztus 1-én.

A cs. és kir. 7. hadtest intendássága.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz
 könyvnyomdájában.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

10624—10625

1899

szám.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsméneséből és a törzsgulyából származó és kiselejtezt kancza lovak, tehének, üszők és tinók eladása elrendeltetvén, értesítetnek a venni szándékozók, hogy a **lovak a f. 1899 évi augusztus hó 13-án, a szarvasmarhák pedig a f. 1899 augusztus hó 14-én, mindenkor délelőtt 9 órakor** a ló illetve a baromvásár téren fognak árverés útján eladatni.

A lovak és szarvasmarhák a város epreskerti telepén bármikor megtekinthetők.

Debreczen. 1899. Augusztus hó 8.

A városi Tanács.

Csakis augusztus 15-ig.

A külső vásártéren.

A világ legjobban

idomitott kutyái

minden verseny kizárva.

Ő cs. és kir. fensége főherceg és főhercegnő Alice Toskánból 1893-ban Salzburgban továbbá ő fensége Ferencz József braganzi herceg Nagyváradon legmagasabb látogatásával és megelégedésük kifejezésével tüntetett ki.

Caro, a világ egyetlen zongorázó kutyája s úgy ő, mint 20 lársa csodaállatok. **Caro** „Az utolsó rózsát“ a Mártha operából játsza, az ő kedvenc darabját. Míg a többi kutyákat is sok fáradozás után **írás, olvasás és számolásra** rábírtam ugyanígy, hogy a közönség által feladott **számtani** példákat megoldani képesek. Ismerik a színeket, a virágokat, erömutatványokat produkálnak és táncolnak. Szóval a művészet legnagyobb fokán állanak, eddig még sohasem létezett módon. Ezen érdekes csoda-előadáshoz bátorodom a n. é. közönséget meghívni.

Belépti-díj: Tamlásszék 50 kr, I-ső hely 40 kr, II-ik hely 30 kr, III-k hely 15 kr. Katonák csillag nélkül és diákok az el ő három helyen felét fizetik.

Előadás naponta d. u. 4, 6 és 8 órakor. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órától 9-ig.

PRECHTL H.

igazgató.